

Dva betlehemy v meste

Prešovčania majú tohto roku v meste až dva Betlehemy. Rezbári tak už nemusia súperiť o to, ktorý Betlehem mesto vystaví. Prešovčania si už na tradičný vyrezávaný betlehem pred kostolom na námestí zvykli, no tohto roku budú mať v meste betlehemy dva. Druhý sa rozhodol na svojom pozemku pri Františkánskom kostole postaviť pán Girášek. Odtiahol plot a betlehem postavil zo starých tehál a drevených trámov.

Imrich Girášek: „Ja som chcel vyjadriť skutočného ducha Vianoc bez komercie. Potešili sa tomu najmä traja rezbári, ktorí sa v Prešove striedajú pri inštalácií svojich betlehemov.“

Marek Mikluš, drevorezbár: „Hneď som zareagoval a pustili sme sa do inštalácie.“

Martin Jedinák, redaktor: „Stavať ho dokonca pomáhali aj dvaja bezdomovci.“

Soňa Bačová: „Môžu byť vzorom teda pre ostatných, že nie sú len na tú škodu a hanbu, ale vedia aj pomôcť.“

Anketa

Dieťa: „Aj oheň tu horí.“

Dieťa: „Najviac sa mi páči anjel.“

Dieťa: „Smiešne sú tváre Ježiška a Márii.“

Martin Jedinák, redaktor: „Betlehem posvätil františkánsky páter, ktorý hneď aj všetkým vysvetlil, prečo majú sochy nadrozmerne hlavy.“

Páter Anton: „Tie hlavy naschvál sú veľké, áno, to nie, že majster sa zmýlil.“

Marek Mikluš, drevorezbár: „Chcel som ako pozdvihnúť ako dominantu rodiny.“

Martin Jedinák, redaktor: „Abstraktná je aj táto zemeguľa, ktorá sa prišla Ježiškovi pokloniť spútaná v reťaziach.“

Páter Anton: „Takto sme okrášlili aj najstaršie námestie v Prešove.“

Martin Jedinák, redaktor: „Betlehem bude takto vysvietený celú noc, no každý večer ho pre istotu ohradia pletivom, aby zbytočne nelákal vandalo-
Markíza, 08/12/2013

Zrušenie celibátu

S nástupom nového pápeža Františka sa v katolíckej cirkvi začalo diskutovať aj o témach, ktoré boli v minulosti tabu. K takýmto témam určite patrí aj celibát. Pozrite sa, čo si o ňom myslia Slováci.

Otázka v prieskume znela. Ako by ste sa postavili k možnosti zrušenia celibátu? Podľa prieskumu sedemdesiatosem percent Slovákov si viac alebo menej dokáže predstaviť zrušenie celibátu. Striktne proti je iba šesť percent. Možno však výsledkom tohto prieskumu skutočne dôverovať? Problémom môže byť to, že agentúra ho robila cez internet. A ako je známe, ten je doménou najmä mladých a menej konzervatívnych ľudí.

Tatiana Böhmerová, agentúra TNS Slovakia: „Na Slovensku je penetrácia internetu okolo sedemdesiatšesť percent. Tieto výsledky sú reprezentatívne minimálne pre tých sedemdesiat až osemdesiat percent Slovákov.“

Obyvateľ Svidníka: „Je to otázka prirodzenosti, čiže môžete si dať odpoveď sám na to.“

Obyvateľka Svidníka: „Ja áno.“

Obyvateľ Svidníka: „Farári by nemali mať styk.“

Rado Igaz, redaktor: „Sociologičku výsledky prieskumu neprekvapili.“

Zuzana Kusá, sociologička SAV: „Zvlášť je také paradoxné a rozporné pre bežného človeka, že práve inštitúcia, ktorá veľmi obhajuje význam rodiny, sama pre svojich predstaviteľov túto inštitúciu blahodarnú odmieta.“

Rado Igaz, redaktor: „Protestantské cirkvi či pravoslávna cirkev povinný celibát nemajú. Celibát dokonca nie je povinný ani v celej katolíckej cirkvi, teda cirkvi, ktorá podlieha pápežovi.“

(Začiatok archívneho záznamu, TN 06.04.2013)

Imrich Gazda, cirkevný analytik: „Väčšina ľudí si katolícku cirkev stotožňuje len s rímskokatolíckou,

Žiaci postavili rekordný betlehem z papiera

Žiaci Základnej školy Jána Švermu z Michaloviec vytvorili ustanovujúci rekord v stavbe betlehemu technikou papierového pedigu. Z papiera zhotovili betlehem s postavami v životnej veľkosti. Na dĺžku má 5 metrov, široký je 2,10 m. Najvyššia postava meria 1,75 metra. V Betleheme sú postavy Márie a Jozefa, Jezuliatko v jasličkách, anjel a tri ovečky. „Štyristo žiakov za pomoci učiteľov a vychovávateľiek zo školského klubu z odpadového papiera - starých telefónnych zoznamov - zhotovili až 50 000 ‚trubičiek‘, z ktorých sformovali postavy. Na výrobe betlehema pracovali tri mesiace,“ hovorí učiteľka Ľudmila Bertičová, ktorá bola iniciátorkou myšlienky. Certifikát o úspešnom slovenskom rekorde z rúk komisára slovenských rekordov prevzala riaditeľka školy Yvonne Koblicová. Betlehem je vo vstupnej časti Mestského úradu v Michalovciach.

(sita), Pravda 09/12/2013

Bezák je už v Taliansku

Bývalý trnavský arcibiskup Róbert Bezák opustil v pondelok Slovensko a presťahoval sa do talianskeho Busolenga. V kláštore redemptoristov začína život rehoľníka. Slovensko chcel opustiť bez kamier, rozlúčil sa len s najbližšími. Dokedy zostane v Taliansku, nevie, pre denník Új Szó povedal, že nemá žiadny mandát od cirkvi, odišiel len pre to, aby nebol na Slovensku. (sita), SME 07/12/2013

ale okrem nej ju tvorí aj dvadsaťtri východných cirkví, pričom na Slovensku je najznámejšia gréckokatolícka cirkev. Drvivá väčšina týchto cirkví nemá celibát povinný.“

(Koniec archívneho záznamu, TN 06.04.2013)

Rado Igaz, redaktor: „Vyjadrenie od predstaviteľov katolíckej cirkvi k tejto téme sa nám napriek našej snahe získať nepodarilo.“

Markíza, 8/12/2013

Na Putina čaká aj pápež

Ruský prezident notoricky mešká na stretnutia. Je jedno, či ide o britskú kráľovnú alebo pápeža, čakajú všetci.

Päťdesiatminútové meškanie na prvé stretnutie s pápežom Františkom nie je pre ruského prezidenta Vladimira Putina nič nezvyčajné. To je spôsob, akým sa správa – charakterový rys, ktorý dáva pohľad na jeho vnímanie moci. Keď Putin v roku 2003 prišiel načas na stretnutie s pápežom Jánom Pavlom II., médiá dochvilnosť považovali za zaznamenaniahodnú anomáliu: „Prezident nemeškal ani len sekundu“, znel titulok novín Izvestija. Na audienciu v roku 2000 sa omeškalo 15 minút. Čas, ktorý musia iní lídri stráviť čakaním na Putina, sa pohybuje od 14 minút pre britskú kráľovnú po tri hodiny pre bývalú ukrajinskú premiérku Juliu Tymošenkovicu. Len zopár ľudí je z hľadiska protokolu takých dôležitých ako kráľovná či pápež a neexistuje iná krajina, ktorú by chcel Putin pokoriť tak veľmi ako Ukrajinu. Typické meškanie trvá asi 30 minút. Pol hodiny v niektorých kultúrach stačí, aby ste dovedli ľudí k šialenstvu. Kórejčania považovali Putinovo polhodinové meškanie na schôdzku s ich premiérom za prejav neúcty. Všetci však čakajú. Nenašiel sa nikto, kto by stretnutie s Putinom odvolal pre jeho meškanie. V skutočnosti sa zdá, že ľudia na Putina čakali po celý jeho život.

Nikto ho nechce potrestať

V rozhovore s autorom knihy V prvej osobe, publikovanej tesne predtým, ako ho v roku 2000 prvýkrát zvolili za prezidenta, pripustil, že už ako dieťa bol chronicky nedochvilný. „Vždy som meškalo na prvú hodinu, takže dokonca ani v zime som nemal čas poriadne sa obliecť“, povedal. „Obliecť si kabát, utekať do školy, vyzliecť si ho – trvalo to pridlho. Aby som ušetril čas, neobliekol som si ho a uháňal som do školy ako strela.“ Neskôr, keď Putin začal zápasit', pravidelne meškalo na tréningy. Jeho tréner Anatolij Rachlin si spomínal na trestanie za omeškanie: oneskorenc musel prejsť pomedzi ostatných zápasníkov, ktorí ho bičovali opaskami. Lenže Putina nechcel nikto biť. Ako mladý muž Putin neustále meškalo

na schôdzky so svojou budúcou manželkou Ľudmilou. „Nikdy som neprišla neskoro, ale Vladimir Vladimirovič zakaždým. Hodina a pol nebola ničím výnimočným. Ale aj keď som to vedela, nedokázala som meškať. Hovorila som si, čo ak práve dnes príde načas?“ spomínala v knihe Olega Blotského (po anglicky Blotsky) Putin: Cesta k moci. „Spomínam si na státie v metre. Prvých 15 minút je o. k., 30 je stále v poriadku. Lenže keď prejde hodina a on tam stále nie je, plačete od hnevu. A po hodine a pol vám už nezostanú žiadne emócie.“

Putinova odmena

Blotskij, ktorého dve knihy o Putinovi sú vo všeobecnosti veľmi pozitívne, prišiel po zverejnení týchto spomienok o exkluzívny prístup k prezidentovej rodine, takže nemohol dokončiť plánovanú trilógiu. Putin naďalej mešká na stretnutia, ceremónie a oficiálne prijatia. „Všimli sme si, že stále nie ste presný“, hovorí autor rozhovoru v knihe V prvej osobe. „Ale snažím

sa!“ odvetil Putin. Psychológ by povedal, že nie dost'. „Čo máte z takéhoto správania? Nepokračovali by ste v ňom, keby ste zaň nemali nejakú odmenu,“ napísal známy psychológ Phil McGraw v článku určenom pre nedochvilných ľudí. „Prísť neskoro je spôsob, ako manipulovať a kontrolovať situáciu na úkor iných. Keď sa všetko točí okolo vás, pretože na vás musia všetci čakať, nečestne kontrolujete situáciu očakávaním, že ostatní by mali a budú čakať. Je to arrogantné správanie.“ Zjavne to Putinovi nikto neukázal. Ľudmila sa s ním rozviedla a kto iný by sa odvážil? Určite nie pápež. Stretnutie trvalo 35 minút, veľa na pápežskú audienciu. Hovorilo sa o mierovom riešení v Sýrii, nie o Putinovom meškaní. Presne ako v leningradskej telocvični, nikto nechce Putina potrestať za porušovanie pravidiel. A to je jeho odmena.

Leonid Beršidskij, spisovateľ

© The Washington Post

SME 09/12/2013

Dokázali meniť svet odvahou

Mandela – Legiend ako on nebolo veľa. Príbehy ako ten Mandelov inšpirujú ľudí nevzdávať sa a meniť zbabelé nepravosti

Ján Pavol II., Havel či Mandela porazili nedemokratické režimy bez násilia.

Ján Pavol II., Václav Havel, Nelson Mandela či Lech Walesa, dalajláma a Su Ťij. Jednotlivci, ktorí dokázali meniť osudy miliónov ľudí a ukončiť vlády nedemokratických režimov bez použitia násilia. Iba odvahou a slovom. Sú inšpiráciou počas svojho života i po ňom pre ľudí bez ohľadu na národnosť, náboženstvo či postavenie. Nelson Mandela mal odvalu zmeniť režim, ktorý sa považoval za nemenný. Bojoval proti apartheidu, proti diskriminácii čiernej rasy a odsedel si za to 27 rokov. „Vždy to vyzerá nemožné... až kým sa to neurobí,“ znel slávny citát muža, ktorý sa stal prvým čiernym lídrom krajiny.

Hovoriť s nepriateľom

Mandela navyše dokázal hovoriť a zmieriť sa so svojimi úhlavnými ne-

priateľmi. Tak ako iné veľké osobnosti. Pápež Ján Pavol II. bol prvou hlavou katolíckej cirkvi, ktorá navštívila synagógu a mešitu, aby hovorila so židmi a moslimami. Pápež, ktorý Vatikán viedol 26 rokov, sa stretol a hovoril s disidentmi, čím sám bojoval proti inému režimu, ktorý sa zdal nemenný a neporaziteľný – proti komunizmu. „Pluralistický a demokratický štát môže žiť a prosperovať iba na základe vzájomného rešpektovania práv a povinností väčšiny a menšiny,“ vravel. Ján Pavol II. sa stretol s inou legendou, Lechom Walesom, slávnym vodcom nezávislého odborového hnutia Solidarita. Ten si v roku 1989 sadol za okrúhly stôl s komunistami. S tými, ktorí ho poslali do väzenia a zakázali jeho hnutie Solidarita. Vyučený elektrikár sa postaral o to, že Poľsko bolo prvé, kde padol komunizmus v Európe.

Z bojovníka na čele štátu

Niekoľko mesiacov po ňom to zažilo Československo. Walesa, Havel pokračovanie na str. 3

dokončenie zo str. 2

a Mandela: z nepriateľov štátu sa stali hlavy štátu. Z väzňov prezidenti. Ich pôsobenie v politike bolo kratšie ako čas, ktorý strávili bojom proti nej. Nelson Mandela bol prezidentom len jedno volebné obdobie, rovnako ako Lech Walesa. Václav Havel sedel v úrade prezidenta dlhšie, vyše trinásť rokov bol posledným československým a prvým českým prezidentom. V politike to už mali hrdinovia ťažšie, pri prijímaní bežných rozhodnutí bolo náročnejšie získať vždy väčšinu. Stali sa inšpiráciou pre tých, ktorí svoj boj s nedemokratickými režimami ešte nevyhrali. Politický a duchovný vodca dalajláma bojuje od roku 1959 z exilu s čínskym komunistickým režimom o slobodu pre Tibet. V roku 1989 dostal Nobelovu cenu mieru za nenásilné angažovanie sa proti čínskej nadvláde v Tibete. Proti vojenskému režimu v bývalej Barme sa zase postavila žena. Disidentka Aun Schan Su Ťij strávila v domácom väzení vyše 15 rokov a stala sa symbolom boja za demokraciu v krajine, kde takmer 50 rokov vládne armáda. „Nikdy som nemyslela na pomstu za veci, ktoré sa mi stali v minulosti. Myslím si, že budúcnosť sa počíta viac ako pohľad späť. Minulosť má pre nás dôležitú lekciu, ale nemala by nás ovládať,“ povedala Su Ťij. Mnohí dúfajú, že jej pohnutý príbeh bude podobne silný ako ten Mandelov. Že sa z väzenkyne stane vo voľbách v roku 2015 prezidentka krajiny. Tak ako hovorieval Mandela: „Vždy to vyzerá nemožné... až kým sa to neurobí.“

Miriam Zsilleová, SME 07/12/2013

Platy kňazom stúpnu o 16 eur

Stupnica základných plátov duchovných cirkví a náboženských spoločností sa od 1. januára 2014 zvýši o jednotnú sumu 16 eur. Vyplyva to z návrhu na zmenu nariadenia vlády. Do pripomienkového konania ho predložilo ministerstvo kultúry. Základný plat kňazov bude od 267,33 do 678,64 eura. Ich mzdy rastú, pretože sa zvyšujú aj platy zamestnancov vo verejnej sfére.

(sita), Pravda 09/12/2013

Len láskyplaná komédia s Ježiškom

Nový český film by potreboval razantne prestrihať, upratať hudbu a vypustiť najhoršie vizuálne gýče

Pokus nakrútiť vianočnú romantiku, ktorá bude stálicou sviatočných obrazoviek, nevyšiel.

Českí recenzenti, ktorí pod čiernu zem znosili film Lenky Kny Dočkáme sa Ježiška?, vlastne urobili to najlepšie, čo mohli. Sčítaný divák ide do kina bez očakávania a dostane film, ktorý je miestami zmätený, pridlhý a trpí viacerými chybami, ale dá sa vidieť aj bez vážnejšej ujmy. Otázkou je, čo dostane divák, ktorý uverí plagátom a vyberie sa na „láskyplnú vianočnú komédiu“.

Romantika z telenovely

Zámer bol možno chvályhodný: nakrútiť svetovú českú vianočnú romantickú záležitosť, ktorá sa stane stálicou sviatočných obrazoviek. Lenže už začiatok je sporný: Český emigrant v Mexiku José má manželku Dolores a vydatú dcéru Penélope, ktorá sa márne usiluje otehotnieť. Zbožnej Dolores nahovorí, že s dcériným problémom môže pomôcť pražské Jezuliatko. Alebo to nahovorí Dolores jemu? Pretože ona ukrýva tú pravú svätú sošku Jezuliatka, ktorú cez vojnu z Prahy ukradol jej predok. Dolores verí, že Jezuliatko treba vrátiť, lebo Boh ju trestá neplodnosťou jej zaťa. Penélope otec presvedčí, aby išla do Prahy a našla si oplodniteľa, ktorý zaskočí za manžela. Toho nechajú doma a po celý čas si naňho ani nespomenú. Nuž, toto asi nie je najlepšie východisko pre romantiku sviatkov tradičnej rodiny. V Prahe na Josého čaká nielen kamarát Rudo, ale aj stará láska Květa. Ďalej tu máme Květinu syna Michala s manželkou a deťmi, sympatickeho všemelca Martina, smutného nočného vrátnika Jaroslava, nezodpovednú matku – narkomanku, kostolníka vykrádajúceho pokladničky a ďalšie postavy. Osem hlavných má svoje vlastné príbehy. Bolo by skvelé, ak by na spôsob britských vzorov všetky boli pútavé, dojemné a vypointované alebo aspoň zavriešené. Scenár však neprešiel rukami skúseného dramaturga, ktorý by oddelil dôležité od nepodstat-

ného, vybrúsil jednotlivé príbehy a pomohol pospletať ich tak, aby sa na Štedrý večer nenásilne pretli a vzájomným pôsobením šťastne skončili.

Načo lámať palicu?

Vycizelovaný scenár by potom mal dostať skúsený sebaistý režisér, schopný viesť a zladíť kameru, hudbu, hercov i strih, vytvoríť tú správnu kombináciu štylizácie a realizmu. Dočkáme sa Ježiška? pôsobí, akoby každý z tvorcov (a veľmi často i hercov) vykonával svoju časť práce na filme sám, bez vedomia spoločného cieľa a bez spolupráce. Príbehy nie sú až také zaujímavé, nedejú sa prirodzene, ale často nasilu, z ľubovôle scenáristiek. Priveľké kvantum postáv spolu s množstvom zbytočných scén a zlou skladbou vyvoláva občas zmätok, hraničiaci s rozpakmi. Rozpačito vyznievajú aj pomalé, tiché scény, ktoré by mali byť nabité inzerovanou vianočnou romantikou, lenže zostali prázdne. Rozpačití sú i herci. Popri výraznej, no nie vždy vhodnej hudbe Michala Pavlíčka znejú do omrzenia všemožné otravné svetové i domáce vianočné hity a korunu nasadzujú priznane umelé gýčové prelety komét, pády trblietavých iskričiek či stopy, objavujúce sa samy od seba v čerstvom snehu. Nič nie je stratené. Po razantnom prestrihaní, vypustení zbytočných epizód a skrátení rozťahovaných scén, uprataní hudby, zjemnení brutálneho product placementu a odstránení najhorších vizuálnych gýčov by z Dočkáme sa Ježiška? napokon mohol byť celkom pozerateľný sedemdesiatminútový vianočný film. Možno aj lásky plný – a nie iba plný.

Miloš Ščepka, publicista
SME 07/12/2013

RECENZIA / FILM DOČKÁME SA JEŽIŠKA?

- ČR - SR - Mexiko 2013

- Scenár: Karolína Dubová, Lenka Kny. Réžia: Lenka Kny. Kamera: Alexander Šurkala.

- Účinkujú: Josef Abrhám, Liibuše Šafránková, Václav Postránecký, Dolores Heredia, Aislinn Derbez a ďalší.

- Premiéra v SR: 5. decembra

Cez šlabikár do dejín

Žubajík ma štve. Autorky si ho mohli odpustiť. Lenže šlabikár má vážnejšie nedostatky

Jeden neposedný sused, Žubajík, koťuha, narobil v šlabikári toľko rozruchu, až sa preto zase raz po čase rozkýval aj pán minister školstva a z rukáva vytiahol tromf, ktorý nik nečakal – zvolal komisiu expertov. Nech posúdia, či sú Žubajíkove záležitosti u susedy z horného poschodia pre mravný vývoj najmladších školákov naozaj vážnym nebezpečenstvom, alebo sociologickým javom, ktorý etika a pedagogika musia nejako spracovať a urobiť stráviteľným aj pre najmenšie deti. Aby sa, pokiaľ ide o včasné oboznamovanie sa so stránkami života, ktoré niektorí precitlivení psychológovia nazývajú traumatizujúcimi, necítili odstrčené. Čože také sa v tom šlabikári prihodilo? Nuž, obyvateľke domu, zhodou okolností osamelej matke, sa pokazila práčka. Keby raz. Ona sa jej začala kaziť tak často, až sa sused Žubajík dovtipil a požiadal ju o ruku.

Vojny bez víťazov

Biskupi Slovenska (tak sa podpísali) takisto nelenili a tiež sa zastarali. V najnovšom pastierskom liste čítanom z kostoloch po celej krajine. Prečo sa práve oni podujímajú mudiťovať o nuansách výchovy v rodine, keď sa, podľa cirkevných zákonov, ktoré tak radi predstavujú ako Božie, tejto časti svojej prirodzenosti, mimochodom naozaj danej od Boha, v mene svojej kariéry vzdali? Vo všetkých katechizmoch je ten, kto Božieho Syna učil zaväzovať si sandále a možno aj strieľať z praku, jeho pestúnom. Nie, nechcem tým naznačiť, že Žubajík je vlastne svätý Jozef. Len sa pýtam, prečo biskupi Slovenska na túto tému radšej diskretné nemlčia. A keď už mlčať nesmú, lebo im to ich pastierska misia nedovolí, prečo neskúsia hovoriť tak, aby to významnú časť veriáciach neurážalo? Vari si len nenamýšľajú, že sa evanjelizácia v 21. storočí dá robiť ako conquista, s krikom, hurtom a príslubom zadymeného pekla? Sami biskupi Slovenska vo svojom pastierskom liste hovoria, že rodina je daná od Boha a nie je v ľudských silách ju zničiť. Tak nech sa so svojimi militantne ladenými výzvami prestanú správať ako propagandisti vo vyhladzovacej vojne intolerancie a krátkozrakosti. Také vojny víťazov nemajú.

Mám sa začať redukovat'?

Treba však povedať aj to, že so slovenskými biskupmi v ich prístupe k téme rodina síce z duše nesúhlasím, ale rozumiem im. Rozumiem predráždenej predstavivosti vydesenej ukričanými kreatúrami, ktoré pod zámkou boja za práva menšín najčastejšie ventilujú len svoj prepiaty individualizmus.

Rozumiem im hlavne preto, že občas sa tento des a paranoja pokúšajú aj o mňa. A nerozčuľujú ma preto, že sa mi nepáčia modré vlasy. Rozčuľujú ma hlavne preto, že aj títo aktivisti pekla urazenej obmedzenosti sa správajú just ako inkvizícia. Plamene ich hraníc blčia rovnako vysoko ako tie na opačnom brehu nikdy neumdlievajúceho prúdu intolerancie a viackrát v nich už oškvrkli oba konce dúhy. Rozčuľuje ma vyhlasovanie tohto alternatívneho postoja k životu za jedinú normu, etalón či nebodaj recept na likvidáciu fóbií, deviácií, ale aj obyčajných strachov, ktoré sú ľudom všetkých čias, rás, vierovyznaní a oboch pohlaví s predstavivosťou a zdravou mierou sebareflexie vlastné odjakživa. Nestojím o rovnosť založenú na obiehání okolo bezpohlavnej, a teda absolútnej rodovej nuly. Mám sa začať kajať za to, že keď svojho času bolo v detskej izbe našich detí treba nastoliť mier, lebo autička sa nevedeli zmestiť do kože a bábikám hučali karburátory ako zmyslov zbavené, neposlal som tam ich matku, ale zastal som vo dverách zamračený ako boh hromu a urobil to, čo som odpozoroval od otca a starých otcov? Deti prežili a dnes sú z nich plnohodnotní ľudia napriek tomu, že svoju matku nikdy nevideli štartovať motorovú pílu a mňa štetčekom z papiera opeľovať izbové kvetiny. Mám sa na staré kolená postupne začať rodovo redukovat'? Čím začnem? Mohol by som si bezmocne poplakať. Tým by som vhodne demonštroval empatiu, nebolo by to zbytočne mačistické a prišiel by som o všetkých svojich kamarátov, ktorí aj tak na mňa majú zlý vplyv. Ako vidno – rodovo ani politicky korektný nie som. Čo už so mnou. Aj ja mám svoje práva.

Najviac ma štve minister

Dosť bolo žartov. Nemám žiadny návod na to, ako riešiť požiadavky menšín a LGBT komunity. Ich problémy poznám len zvonka a radšej si už zahryznem do jazyka, lebo sa nezdr-

žím a poviem, že našťastie. Našťastie pre mňa. Nie je to žiadny príkladný ani konštruktívny postoj, ale trestné to hádam nie je. Aspoň zatiaľ. Nemám ani návod na to, ako vziať vietor z plachiet zástancom hodnôt tradičnej rodiny presadzovaných naozaj tradične – zákazmi, príkazmi a hrozbou večného zatratenia s medzipristátím v očistci. Jasný, sused Žubajík ma rozčuľuje. Okrem toho, že sa idiotsky volá (ak už potrebujeme precvičovať aj takú obskúrnú hlásku, akou je ž, mohli sme to skúsiť na niečom menej príznakovom, kolegyne), zo všetkých možných i nemožných miest vo vesmíre chodí na „prietrky“ do šlabikára. Žubajík ma naozaj vyslovene štve. Autorky si ho naozaj mohli odpustiť. Lenže jeho šlabikár má oveľa vážnejšie problémy. Ale najviac ma v tejto kauze rozčuľuje pán minister školstva. Viem, on ho nepísal. Ale je garantom rezortu. Ako všetci jeho predchodcovia na tomto poste, v zákryte za jeho vajatavou postavou rýchlo upadajúci do zabudnutia. Ani jeden z nich nebol schopný zabezpečiť – nielen pre šlabikár, ale prakticky pre žiadnu učebnicu, ktorá za posledné dve desaťročia pribudla na laviciach a v aktovkách školopovonnej mládeže, žiadne rozumné podmienky na: formulovanie zadania, proces tvorby textov, ilustrácií, pripomienkovanie, zapracovanie pripomienok, schvaľovanie, finálnu redakciu, predtlačovú prípravu, tlač, distribúciu...

No nezaslúži si obdiv?

Čitateľ odpustí, že unavujem vymenúvaním základných úkonov, ktoré predchádzajú tvorbe každej knihy, nielen učebnice. Lebo sa dozvie úžasnú vec! Rezort školstva vyhlásil verejnú súťaž koncom júna 2013 s predstavou, že Žubajíkov, rozumej Hupsov šlabikár budú mať prváčikovia 2. septembra toho istého roku k dispozícii. A predstavte si, vydavateľ to prakticky stihol! No, nezaslúži si obdiv? Veď možno urobili svetový rekord! Čo tam po tom, že šlabikár má v sebe najmenej dva metodické a tri výtvarné koncepty. Že škriatok Hups, podľa ktorého sa šlabikár volá, sa zjavuje až niekde okolo strany tridsať. Že je evidentne dokresľovaný do už hotových strán, na obálku takisto. Zmestil sa len vpravo dolu, ku kolesu autička, na ktorom sa vezú písmenká, ktoré vyzerajú ako ocmúľané gumené medvedíky. Ani im

nemôže zakývať, lebo sa z nejakého dôvodu musí držať hrušky. Pravda je zrejme taká, že výtvarníčka nemala zodvihnutú ruku kam nakresliť. Mimochodom – použité ilustrácie sú lacná a nevnaliezavá počítačová imitácia autentického výtvarného prejavu. Za celým týmto narýchlo zbúchaným kompilátom tuším obchodné a možno aj osobné spory na osi zadávateľ – vydavateľ – autori a počujem mlčky prehltané zúfalstvo tých, ktorí pristúpili na to, že ho dajú dokopy v takom neslušne krátkom čase. Lebo ruku na srdce, dámy a páni z autorského tímu – vy samy a sami najlepšie viete, aký chatnučký tento šlabikár je.

Nech sa pakuje

A k tomu tie nešťastné Žubajkové zálety! Ešte do Vianoc zasadne komisia, zvolaná pánom ministrom. Zavolať aj Hupsa, Žubajka a jeho zapýrenú susedu, ktorá sa jednu júnovú sobotu chystala znova vydávať? Dámy a páni, odborníci a odborníčky, nezavídím vám. Čo urobíte? Odporučíte pánu ministrovi, aby škriatka Hupsa ako svojho zmluvného zamestnanca, ktorý je podľa legendy prezentovanej v tejto prvej a dôležitej učebnici vlastne iba machuľou vzniknutou z nešikovnosti, poslal za kolegom Žubajkom, takisto zazmluvneným a verejne vysúťaženým, nech ho vyzve, aby si spakoval svoje neposedné náradie a šiel mútiť vodu inam? Kam? Do vlastivedy?

Alebo sa bude nevhodná strana zo šlabikára jednoducho vytrhávať? Budú to robiť učiteľia a učiteľky alebo žiaci? Tak, ako na pokyn pedagógov trhali ideologicky nevhodné stránky z učebníc v päťdesiatych rokoch? Samozrejme, je tu aj možnosť, že celý náklad bude skartovaný. Zopár kusov sa však dostane na čierny trh... A to sa ešte len začne seriózna zábava! Zberatelia perfidných kuriozít sa majú na čo tešiť. Alebo komisia pánu ministrovi navrhne, nech Žubajkovi dohovori, aby si v opravenom vydaní šlabikára susedu najskôr riadne vzal a až potom jej opravil tečúcu práčku? Zosobašit' ich môže napríklad niektorý pán biskup Slovenska! Pre istotu hneď na druhej strane, aby sa do konca školského roka stihli aj rozviesť, keby vyvážené zložená ministerská komisia dospela k záveru, že keď sa 52% manželstiev na Slovensku aj tak rozpadá, tak nech deti, ktoré to doma nemajú, nie sú o nič ukrátené!

Žili a bojovali

A možno aj iné pohromy treba dať do šlabikára. Pri precvičovaní písmena p by pozostalí prestupujúci pred pietne prizdobeným pohrebiskom plným príbuzných pôsobili pomerne pekne! To vydá aj na dvojstranu. A chvalabohu. Lebo ak bude mať niekto z komisie pocit, že v šlabikári majú byť zohľadnené aj práva detí znevýhodnených intoleranciou na laktózu, celiakiou a alergiou na uštipnutie hmyzom, bude

treba z tejto pôvodne milej a užitočnej učebnice odstrániť aj všetky mliečne výrobky, kravičky, kozičky, ovečky, chlieb, biele aj čierne pečivo. Vykántrit' včielky, motýle, ba dokonca aj muchy. A kvôli dyslektikom a dysgrafikom vyšvácame z neho aj písmená, nech ich zbytočne nestresujú. V šlabikári ostane len logo vydavateľstva, tiráž, Hups a pusto. ...ajhľa, čo všetko sa spoločnosť o sebe dozvie, keď sa biskupi, pán minister a jeho komisia začítajú do narýchlo zbúchaného šlabikára. Každá éra má svojich hrdinov. Naši predkovia bojovali proti Tatarom, Osmanom, fašistom, bolševikom... Hlavy ministrov a biskupov padali pre principiálne postoje doslova i obrazne. V päťdesiatych rokoch popolom obetí politických procesov ich kati posýpali zamrznutú cestu. A náš pán minister a biskupi Slovenska vytiahli do boja za upratanie v šlabikári! Neskoru, ale predsa. Keď im raz budú stavať pomníky, môžu na ne napisať – žili a bojovali proti Žubajkovi! Áno. Takto sa vstupuje do dejín. Škoda len, že sú to dejiny smutných omylov.

Čo urobíte? Odporučíte pánu ministrovi, aby škriatka Hupsa poslal za Žubajkom, nech ho vyzve, aby si spakoval svoje neposedné náradie a šiel mútiť vodu inam?

Silvester Lavrík (1964) je spisovateľ, dramatik a režisér

SME 07/12/2013

Nového ocka v šlabikári nechcú

Príbeh o chlapcovi z rozvedenej rodiny radia ministromi škrtnúť. Súhlasia aj autori

Cirkvi a konzervatívnym rodičom sa darí v kritike šlabikára, v ktorom sa prvýkrát objavil rozvod.

Prváci si zrejme nebudú čítať o chlapcovi Žigmundovi, ktorý vyrastá bez ocka, no od zajtra bude mať druhého, lebo jeho mama sa po rozvode vydáva za suseda uja Žubajka. Zástupcom cirkvi a nespojnostným rodičom sa včera podarilo presvedčiť pracovnú komisiu ministerstva školstva, aby Dušanovi Čaplovičovi zo Smeru odporučili príbeh o chlapcovi z rozvedenej rodiny z nového šlabikára aj vyškrtnúť. Od septembra z knihy učí asi tisíc škôl. Ministrov hovorca

Michal Kaliňák potvrdil, že komisia navrhla buď vymeniť kritizovaný text za vyhovujúci, alebo úplne stiahnuť šlabikár od vydavateľstva Aitec. „Ďalším odporúčaním je, aby školy, ktoré nechcú tento šlabikár, ho vrátili a vybrali si z ďalších dvoch,“ tvrdí Kaliňák. Ak by si Čaplovič vybral tretiu, od učiteľov by záviselo, či s učebnicou a sporným textom budú pracovať.

Prekáža aj škriatok

Za stiahnutie šlabikára je predsedá Združenia katolíckych škôl Ján Horecký. „Rozvod prezentuje ako niečo, čo má šťastný, víťazný koniec, pri výchove je to škodlivé. Šesťročné deti sa s tým ľahko identifikujú.“ Horecký má výhrady aj k hlavnej postavičke, škriatkovu Hupsovi, ktorý vraj vyvádza nepek-

né veci. „V šlabikári je veľa textov s otvoreným koncom. Prekáža mi aj ten, keď si Hups nevie poradiť s problémom, tak zavrie knihu.“ Na bratislavskej škole sv. Františka z Assisi, kde je riaditeľom, už učebnicu prvákom vzal a vymenil za konkurenčnú. Učiteľka Lívia Muntágová, spoluautorka šlabikára, tvrdí, že knižka nespochybnuje tradičnú rodinu. „Nechceli sme polarizovať spoločnosť. Text o Žigmundovi je na precvičovanie techniky čítania, učiteľ ho nemusí použiť.“ Ministerstvo v lete nemalo námietky voči príbehu, keď celú učebnicu povoľovalo. Autorky na rokovaní s ministerskými úradníkmi, zástupcami cirkvi, rodičmi a učiteľmi ponúkli, že sporný text

pokračovanie na str. 6

dokončenie zo str. 5

nahrádza. „Alternatívny má neutrálny obsah, rozoberá cestu vlakom.“

Mama nemá byť smutná

Výmenu by privítal aj poslanec za OĽaNO Richard Vašečka, ktorý v parlamente presadil, že sa Čaplovič začal rozvodom v šlabikári zaoberať. Ako učiteľ cirkevnej školy považuje za najväčší problém, že sa v príbehu spomína, ako si otec berie dieťa na víkend a mama je smutná. „Vyvoláva to pocity ľútosti v dieťati a to je neakceptovateľné. Vravია to aj psychológovia,“ hovoril po stretnutí rodič Bohuslav Lenghardt z neziskovej organizácie Striedavá starostlivosť o deti. Psychológovia na rokovaní chýbali. Štefan Matula z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie minulý týždeň pre SME povedal, že pre šesťročné deti je najvhodnejšie,

aby sa učili o usporiadanej rodine. Školská psychologička Iveta Janďáková zas vraví, že jeden príbeh ich nemôže neprímerane zaťažiť. Čaplovič odmietol prezradiť, čo si o rozvode v šlabikári myslí. „Nebol som na rokovaní komisie. Rozhodnem podľa jej odporúčaní.“ Čo urobí, oznámi ešte do Vianoc. „Deti majú mnoho spolužiakov, ako je Žigmund. Je absurdné, aká kauza z toho vznikla. Od učiteľov závisí, ako príbeh vysvetlia,“ myslí si učiteľka Viera Liptáková zo žilinskej základnej školy. Rozvody sa majú podľa Lenghardta rozoberať vo vyšších ročníkoch, keď im deti lepšie rozumejú. „Takto sa môže dieťa zo skutočnej rodiny pýtať, prečo nemám dvoch ockov ako Žigmund?“ hovorí.

Mária Benedikovičová
SME 11/12/2013

Dávame príjmanie vrahom, no rozvedeným nie

Bývalý novinár a kňaz Karol Lovaš:

Bol známym a úspešným novinárom. No stal sa kňazom. Napriek tomu sa dnes otvorene vyjadruje k situácii v cirkvi. Svoj názor vyjadril aj na pastiersky list, ktorý minulú nedeľu odznel v kostoloch.

Minulú nedeľu odznel v kostoloch po celom Slovensku pastiersky list, ktorý pobúril veriacich aj neveriacich. Biskupi v ňom kritizovali politiku rodovej rovnosti a homosexuálov. „Rodina nemusí prežiť v Európe,“ píše sa v liste. Cirkev vyčítala spoločnosti, že šíri „kultúru smrti“, ktorá ženám berie právo byť ženou a mužom zas identitu muža. Lovaš v rozhovore pre Nový Čas Nedeľa spochybnil ostrý tón, ktorý v liste veriacim zvolili slovenskí duchovní. Podľa neho z textu cítiť absenciu lásky, rozdeľovanie na dobrých

a zlých a hľadanie nepriateľa. „Keď pápež hovorí o téme rodiny, nepoužíva expresívne slová. Ani tón. Vtedy sú schopní zamyslieť sa aj tí, čo inak nemusia súhlasiť,“ myslí si bývalý novinár. V rozhovore sa venuje aj otázke rozvedených, ktorá tiež súvisí s krízou rodiny v spoločnosti. „Podávame eucharistiu ľutujúcim vrahom, zločincom, kňazom, ktorí si po opustení kňazstva vybavujú potrebné formality, ale rozvedenému, ktorého opustí manžel alebo manželka a on sa rozhodne vstúpiť do ďalšieho zväzku, nie,“ hovorí Lovaš a dodáva, že rozvedení sú bôľom cirkvi. Karol Lovaš v 90. rokoch, počas najtvrdšieho mečiarizmu, pracoval ako politický reportér rádia Twist. Dnes žije ako kňaz v českom meste Božejov.

vc, šu, Nový Čas 07/12/2013

Pohľad do zrkadla

Vplyv katolíckej cirkvi v našom štáte sa zväčšuje. Okrem iného má možnosť priamo presadzovať svoju ideológiu už aj v ozbrojených silách či súkromných školách. Pretože s jedlom rastie chuť, KBS neváha veriacim radíť, ktorých politikov nemajú voliť, lebo vraj podporujú „kultúru smrti“. Na druhej strane má cirkev veľký problém reagovať na výzvu ministerstva kultúry, aby zverejnila prehľad o svojom majetku alebo vysvetlila okolnosti odvolania arcibiskupa Bezáka. Ak však KBS ide naozaj o kultúru života, tak sa v pastierskom liste mala nachádzať aj výzva veriacim, aby upozorňovali na správanie kňazov s pedofílnymi sklonmi, pretože práve to môže „zmrzačiť rodinu“. Takéto prípady sa nesmú zamiesť pod koberec.

Ján Profant, Važec, Pravda 09/12/2013

Boj o kríž

Poľský súd v pondelok odmietol sťažnosť liberálnych poslancov, ktorí chceli dať odstrániť kríž z priestorov parlamentu. Namietali pritom, že tento kresťanský symbol tam nemá čo robiť, keďže ústava krajiny sa neviaže na žiadnu ideológiu a uráža ateistov. Odvolací súd sa však s touto argumentáciou nestotožnil a potvrdil verdikt súdu nižšieho stupňa. Strana je rozhodnutá sa voči rozsudku odvolať a obrátiť sa až na Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu.

JÁN FELIX, Šport 10/12/2013

Betlehemske svetlo

Prinesú ho na naše územie slovenskí skauti v sobotu 14. decembra. Svetlo prinesú z Rakúska, kde si ho prevezmú vo viedenskom kostole Votivkirche na medzinárodnej ekumenickej slávnosti. V Bratislave ho v ten istý deň prijme prezidentský pár. Večer poputuje Betlehemske svetlo ďalej do Poľska. Počas posledného víkend pred Vianocami od rána budú slovenské skautské posádky roznášať vlakmi svetlo po celej krajine a doručia ho do 300 miest a obcí. Betlehemske svetlo sa dostane aj do obcí, kde nie je vlakové spojenie. „Svetlo budeme roznášať po celom Slovensku už po dvadsiatyštvrtýkrát ako symbol pokoja a lásky a sme hrdí, že sa nám podarilo vybudovať takúto tradíciu, ktorá si získala srdcia ľudí,“ povedala riaditeľka Ústredia Slovenského skautingu Dáša Cingalková.

JÁN FELIX, Šport 11/12/2013

Kontroverzný článok zo šlabikára odstránia

Prváci si zrejme neprečítajú v šlabikári príbeh chlapca, ktorého rodičia sa rozviedli. Autorky učebnice súhlasili s odstránením časti, proti ktorej protestovali zástupcovia katolíckej cirkvi a niektorí rodičia. Cirkvi prekážal najmä happy end, že rozvedená matka sa znovu vydala a priviedla domov otčima. Podľa zástupcov cirkvi kniha prezentuje rozvod ako niečo, čo má šťastný, víťazný koniec. Komisia reortu školstva im dala za pravdu.

Rádio Expres, 11/12/2013

Oltár Majstra Pavla z Levoče na chvíľu odhalili

Oltár Majstra Pavla z Levoče bude opäť prístupný verejnosti, ale iba na niekoľko dní. Reštaurátori ukončili časť opráv v Chráme svätého Jakuba a do práce sa pustia opäť v januári.

V prvej etape reštaurátori vrátili pôvodnú krásu oltárnemu nadstavcu a sochám. Gotický oltár, ktorý chodia obdivovať tisíce turistov, čistili od polcentimetrového nánosu prachu, dorezávali chýbajúcu drevnú hmotu, retušovali a odstraňovali nevhodné premaľby.

Ivan Tkáč, Oblastný reštaurátorský ateliér Levoča: „Aby ten oltár mal taký vzhľad, ako pri svojom vzniku, a vydržal minimálne tých sto rokov.“

Marie Balážová, redaktorka: „Reštaurátori pracujú v zložitých podmienkach. Vo vnútri kostola sa totiž nekúri, ortuť teplomera sa tu vyšplhá ledva na nulu.“

Juraj Maták, akademický sochár: „Včera sme inštalovali tie plastiky do nadstavca a za dve a pol hodiny sme to mali vlastne namontované, ale dobrá zima nám bola.“

Marie Balážová, redaktorka: „Prvú etapu reštaurátorských prác zaplatil farský úrad v Levoči a nemecká nadácia Messerschmitt. Spolu stáli stodvadsaťtritisíc štyristoosemdesiat eur. Veriaci a turisti si budú môcť pozrieť unikátny gotický oltár konečne bez lešenia už tieto Vianoce až do sviatku Troch kráľov.“

Opýtaný: „Určite, že by sme ho chceli vidieť aj bez toho lešenia. Je to skvost, myslím, že v celej Európe, nielen tu v Levoči.“

Ivan Tkáč, Oblastný reštaurátorský ateliér Levoča: „Lešenie sa bude montovať až po tom trojkráľovom období, na reštaurovanie druhej etapy.“

Marie Balážová, redaktorka: „V druhej etape reštaurovania sa umeleckí reštaurátori pustia do oltárnej skrine, tabuľových malieb a predelu, kde sa nachádza posledná večera. Na opravu potrebujú ešte viac ako stosedemdesiat tisíc eur. Predpokladajú, že práce na oltári by mali byť hotové na budúce Vianoce.“

STV 1, 07/12/2013

Vozia sa na limuzínach

Kážu o skromnosti, ale nepohrdnú ani luxusom alebo drahšími autami.“

Jaroslav Zápala, moderátor: „Reč je o niektorých cirkevných hodnostároch, ktorí sa radi poviaza aj na luxusnejších autách a ich sídla takisto patria k tým honosnejším.“

Mária Chreneková Pietrová, moderátorka: „Pápež František takýto prístup biskupov už niekoľko mesiacov tvrdo kritizuje.“

Lukáš Zuzelka, redaktor: „Súčasný pápež nebýva v prepychu. Nerobí mu problém jazda mestskou hromadnou dopravou a takto vyzerá jeho osobné auto. U nás to ale zdá sa, až taká samozrejmosť nie je. My sme sa preto pozreli na vozovú park našich biskupov. Niektorí z nich stavili na osvedčené limuzíny. Odpoveď na naše otázky sme dostali len od niektorých z nich, tak napríklad košický biskup sa vozí na dvojročnom Passate. Nuncius, teda akýsi vatikánsky vyslanec, staval na bavorskú klasiku a bratislavský arcibiskup dáva prednosť Škode Superb. Takéto autá stoja niekoľko desiatok tisíc.“

Opýtaná: „Nezdá sa mi to veľmi vhodné.“

Opýtaný 1: „Tak asi za frajerkami nechodia.“

Opýtaná 2: „Sa chce skôr dostať do neba, neviem.“

Lukáš Zuzelka, redaktor: „Za

podobnú kvalitu sa ale podľa dopravného konzultanta dá zaplatiť aj podstatne menej. Skromnejšie limuzíny sa dajú zohnať aj za polovičnú cenu.“

Maroš Palesch, dopravný konzultant: „Majú už v tej základnej výbave veľmi slušné vybavenie, či už interiéru, alebo exteriéru.“

Lukáš Zuzelka, redaktor: „Na rozdiel od niektorých zahraničných biskupov sa tí naši správajú skromne aspoň pri výbere šoférov. Žiadnych nemajú.“

Stanovisko bratislavskej arcidiocézy: „Pri cestách na území Bratislavy sú využívané aj verejné dopravné prostriedky.“

Lukáš Zuzelka, redaktor: „Prednedávnom rezonovala kauza nemeckého biskupa. Takto vyzerá jeho sídlo za tridsaťjeden miliónov eur. Nechýba mu ani vaňa za pätnásťtisíc. Biskupova záľuba v luxuse ho ale nakoniec stála miesto. Drahá rekonštrukcia sa nepozdávala pápežovi.“

Robert Zollitsch, nemecký arcibiskup: „Je to vážna kauza, najmä v čase rozmáhajúcej sa chudoby.“

Lukáš Zuzelka, redaktor: „Od skromnosti s ubytovaním to ale podľa mnohých nemá ďaleko ani naša cirkevná vrchnosť. Takto luxusne napríklad vyzerá sídlo apoštolického nuncia.“

Markíza, 09/12/2013

Superstar roka

Pápež František je podľa amerického magazínu Time Osobnosťou roka 2013. Časopis v tejto súvislosti ocenil pápežovu skromnosť a jeho odhodlanie presadiť zmeny v katolíckej cirkvi. „Prijal meno skromného svätca a potom vyzval cirkev na uzdravenie. Osemdesiatnik-superstar je pripravený zmeniť miesto, kde sa zmena meria storočiami,“ konštatuje sa v zdôvodnení výberu nositeľa prestížneho titulu. Rozhodnutie amerického magazínu vo Vatikáne privítali. „Je to pozitívny signál, pretože ocenenie sa týka osobnosti, ktorá sa vo svete angažuje za spirituálne a náboženské hodnoty a výrazným spôsobom hovorí o mieri a spravodlivosti,“ uviedol v reakcii vatikánsky hovorca Federico Lombardi. Podľa jeho slov pápež nehľadá slávu, fakt, že ho Time vyhlásil svedčí o pochopení jeho posolstva. „To prirodzene teší pápeža“, dodal hovorca. Hlava katolíckej cirkvi sa stala osobnosťou roka časopisu Time už po tretí raz po rokoch 1962 (Ján XXIII.) a 1994 (Ján Pavol II.). Významný americký magazín distribuovaný po celom svete volí osobnosť, ktorá najvýraznejšie ovplyvnila svetové dianie v uplynulých 12 mesiacoch, už od roku 1927. S výberom je spojené umiestnenie podobizne vybranej osobnosti na titulnej stránke nasledujúceho vydania magazínu, z ktorého ocenenia sa vlani tešil Barack Obama, prezident USA.

JÁN FELIX, Šport 12/12/2013

Ochrana žien a detí sa na vládu zatiaľ nedostala

Tri dokumenty, ktoré sa týkajú ochrany ľudských práv, vláda zatiaľ neprijala. Dôvodom môže byť antikampaň, ktorú spustila katolícka cirkev či rôzne kresťanské organizácie. Rezort práce tvrdí, že dokumenty, ktoré sa týkajú práv žien a ochrany detí pred násilím, na vládu do konca roka dostane. „Niektoré rozpor sa podarilo vydiskutovať, niektoré nie. Ministerstvo sa snažilo akceptovať pripomienky verejnosti, niektoré však boli v priamom rozpore s postojom odbornej verejnosti a odporúčaním Výboru pre rodovú rovnosť,“ uviedol Michal Jurčí z tlačového odboru ministerstva. Hromadné pripomienky k plánu na prevenciu násilí na ženách na najbližších päť rokov podpísalo takmer 5 000 ľudí. Okrem iného sa im nepáčilo napríklad to, že v dokumente „chýba základná definícia ženy“. Ministerstvo spravodlivosti však zatiaľ nemá vyriešené hromadné pripomienky k dohovoru Rady Európy. Ten sa týka ochrany detí pred sexuálnym zneužívaním. Masový odpor proti tomuto dokumentu nepríjemne prekvapil aj mimovládne organizácie, ktoré pracujú s týranými deťmi. „Určité skupiny ľudí, či už tendenčne, alebo z nevedomosti, na základe nepravdivých alebo mylne sprostredkovaných informácií, hrubo zneužívajú takú dôležitú tému, akou je násilie páchané na deťoch. Svojím spôsobom tak prispievajú k ponechaniu detských obetí násilíu svojmu ďalšiemu, často tichému osudu bez poskytnutia potrebnej pomoci,“ upozornili mimovládne organizácie v polovici novembra. Hoci pripomienkové konanie k dohovoru sa skončilo už v polovici októbra, rezort spravodlivosti sa na rozporové konanie ešte len chystá. „Predpokladaný termín rozporového konania je december 2013,“ uviedla hovorkyňa rezortu Alexandra Donevová. Kedy by dohovor mohol byť ratifikovaný, nie je jasné. „V prípade, že dôjde k dohode počas rozporového konania, predloženie materiálu na rokovanie vlády sa odhaduje na 1. štvrtrok 2014,“ uviedla Donevová. Odporcovia dohovoru sa medzitým pustili do ďalšieho dokumentu - národnej stratégie na ochranu detí pred násilím. Tú predložil rezort práce a vyhodnotenie pripomienok vrátane hromadnej, ktorú do konca novembra podpísalo vyše tisíc ľudí, sa predpokladá tento týždeň. **bd, Pravda 10/12/2013**

Spor o nájomné

Na Okresnom súde v Pezinku sa konalo prvé pojednávanie vo veci sporných cirkevných pozemkov, na ktorých stojí materská škôlka mesta Svätý Jur. Primátor tvrdí, že navrhnuté nájomné je úžerou. Piaristi zas považujú za výsmech staré nájomné – tri koruny za meter štvorcový.“

Iveta Krupová, redaktorka: „V súčasnosti lukratívny pozemok v centre mesta Svätý Jur sme medializovali ešte v máji. Šesťdesiat detí sa na pozemku, kde pred desaťročiami vyrástla škôlka, bezstarostne hrá, stravuje, či spí. Ich rodičia však ešte netušia, že nad škôlkou visí otáznik. Pozemok odkúpený ešte bývalým československým štátom sa totiž v rámci reštitúcií vrátil do užívania cirkevnej rehole piaristov, no už aj s materskou školou na pozemku. Cirkev teraz požaduje od mesta už trhové nájomné a to štyridsaťpäťtisíc eur ročne za približne tridsaťsedemárový pozemok.“

Alexander Achberger, primátor mesta Svätý Jur: „Jednoducho to nie je v súlade s etikou, aj tohto rádu, aj cirkvi, aby vyrubovala takéto nájomné. Nie takéto, ale úžernícke nájomné.“

Iveta Krupová, redaktorka: „Pre porovnanie, obyvatelia Svätého Jura platia mestu za záhradu prevažne dvadsať centov na meter štvorcový. Nájom rovnakého pozemku a teda záhrady by domáci platil približne osemtisíc osemsto-

osemdesiat eur ročne. Cirkev teda prvotne požadovala sumu približne päťkrát vyššiu, na tej už ale v súčasnosti netrvá.“

Kamil Bereský, advokát role piaristov: „Keď bude desatina, keď bude pätina, to nie je podstatné pre nás, ale nejakým spôsobom musíme mesto Svätý Jur zobudiť, aby sa spamätalo a aby túto problematiku začalo riešiť. A my netrváme na tej sume.“

Alexander Achberger, primátor mesta Svätý Jur: „Ale akonáhle by sme mali proste platiť vysoké nájomné, my to prenesieme, musíme preniesť na rodičov a ja vám poviem, že z toho nebudú nadšení.“

Kamil Bereský, advokát role piaristov: „Ale musí aj mesto Svätý Jur uznať, že platiť tri koruny bývalé československé za meter štvorcový, je naozaj neprimerane nízke.“

Iveta Krupová, redaktorka: „Problém tak bude musieť vyriešiť súd. Otázne je, či bude riešiť len výšku nájomného, alebo aj celkové spochybnenie vlastníka pozemku primátorom. Súd odročil pojednávanie na február budúceho roka. Ak nerozhodne inak, pravdepodobne bude musieť výšku nájomného určiť súdny znalec.“

Kamil Bereský, advokát role piaristov: „Čo povie znalec, ešte aj to vieme okresať.“

Alexander Achberger, primátor mesta Svätý Jur: „Ja som ochotný sa dohodnúť.“ **JOJ PLUS, 09/12/2013**

Utajený kostol

V obci Lipníky na východe Slovenska majú netradičný kostol, je zakrytý obrovským múrom. Je to následok vrtochov niekdajšieho komunistického režimu. Kostol prežil i vďaka tomu, že bol oficiálne domom smútku a modlitebňou. To všetko iba preto, aby vtedajším papalášom nebil do očí.

Písal sa pohnutý rok 1968, keď sa v Lipníkoch rozhodli, že sa pustia do stavby kostola. To sa ale, samozrejme, nepáčilo vtedajšej vrchnosti. Plány a stavba už boli o pár rokov na to realitou, iba kúsok od hlavnej cesty. Keď sa papalášom

smerujúcim s vencami na Duklu rovno z okna vtedajších limuzín naskytl pohľad na rozostavaný kostol, problém bol na svete.“

Jozef Plančár, starosta obce Lipníky: „Je to hlavná cesta, vedie hlavná cesta na Dukelský priemysok. Museli sme stáť na chodníkoch okolo cesty, vítať ich. Bilo im to veľmi do očí.“

Vlado Jurek, redaktor: „Kostolník, ktorý bol vtedy iba chlapcom, si dobre spomína i na to, ako vrchnosť nariadila strhnúť vežu. Kvalitná práca sa ale tak ľahko nepoddala.

pokračovanie na str. 9

dokončenie zo str. 8

Vtedy prišli širitelia komunistickej ideológie na spásonosnú myšlienku - pred kostol postavili na jeho výšku múr. Veža taká vysoká nebola, a tak kostol vôbec nebolo vidieť.“

Jozef Marčín, správca farnosti: „Viete dobre, aká bola ideológia komunizmu, že viac-menej bola to silná ateizácia.“

Anton Koštival, kostolník: „Tak sa im to nedarilo, tak postavili ten oporný múr.“

Jozef Plančár, starosta obce Lipníky: „Teraz je hlavný vchod tu tak zbok.“

Vlado Jurek, redaktor: „Múr bol už vlastne druhým pokusom komunistov. Ten prvý prišiel priamo z okresného výboru komunistickej strany. Príkaz prestavať kostol na

sýpku ale narazil na odpor.“

Jozef Marčín, správca farnosti: „Ak ideme trošku ďalej na východ, do Ruska a tak ďalej, tam to boli bežné veci.“

Vlado Jurek, redaktor: „Kostol Ružencovej Panny Márie dodnes funguje, prežil komunistickú ideológiu, i vrtochy papalášov. A zdá sa, že kontroverzný múr má svoje roky zrátané. Niektorí by ho najradšej zbúrali, iní zachovali aspoň časť, ako kúsok pohnutej histórie. Všetci by ale chceli, aby kostol bol i navonok kostolom. Kostol ružencovej Panny Márie Vlastne už robí sa projekt, aby sa táto stena prebúrala.“

Jozef Plančár, starosta obce Lipníky: „Že sa ukáže to čelo toho kostola.“

JOJ, 08/12/2013

Pomoc chudobným na Slovensku

Seniori, ľudia bez primeraného bývania, pochádzajúci z neúplných či mnohopočetných rodín, zdravotne postihnutí. Všetci patria do skupiny ľudí ohrozených chudobou. Časom by mala pomôcť stratégia, ktorú organizuje rezort práce s úradom splnomocnenca vlády pre rómske komunity. Na prvé stretnutie v Prešove však viacerí pozvaní neprišli. Myslia si, že pôjde len o ďalší materiál od stola.

Tibor z Prešova si márne hľadá prácu viac než rok a pol.

Tibor: „Poberám šesťdesiatjedna eur, to je môj mesačný príjem.“

Róbert Latta, redaktor: „Vyžiť zo spomínaného príjmu je nemožné.“

Tibor: „To je proti ľudskej dôstojnosti takto žiť.“

Róbert Latta, redaktor: „S chudobnými, ktorí sú odkázaní na pomoc, sa neraz stretáva aj diecézny riaditeľ Spišskej katolíckej charity Pavol Vilček.“

Pavol Vilček, diecézny riaditeľ Spišskej katolíckej charity: „Napríklad v tomto období zimnom rozdávame bezdomovcom polievky, kde nám chodia rádovo možno nejaká stovka. Chudoba je veľmi veľká a my ju môžeme len trošku zmierniť, my ju istotne nedokážeme vyriešiť.“

Róbert Latta, redaktor: „Práve

severovýchod Slovenska patrí k regiónom, v ktorých pociťujú existenčné problémy ľudia najčastejšie a nemusia to byť len nezamestnaní, či bezdomovci. Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity začína spoločne s príslušnými ministerstvami pripravovať stratégiu, vďaka ktorej by sa mala situácia zlepšovať. Nejde pritom len o spomínanú menšinu, ale o všetkých, ktorí sú ohrození. Splnomocnenec vlády Peter Pollák.“

Peter Pollák, splnomocnenec vlády pre rómske komunity (OĽaNO): „Aby sme jasne zadefinovali v akom stave je chudoba v súčasnosti na Slovensku.“

Róbert Latta, redaktor: „Chcú najprv zbierať podnety od ľudí, ktorí sa chudobným venujú. Na prvé stretnutie v Prešove ale mnohí pozvaní neprišli. Ďalší majú pochybnosti. Opäť Pavol Vilček.“

Pavol Vilček, diecézny riaditeľ Spišskej katolíckej charity: „Tých rôznych dokumentov za posledné roky bolo napísané strašne veľa a pritom dokument by mal byť skôr nejaký podporný materiál. Akosi asi jedným dokumentom sa tu chudoba vyriešiť nedá.“

Róbert Latta, redaktor: „Zainteresovaní ale tvrdia, že výsledky tentoraz prídu.“

Rádio Slovensko, 07/12/2013

Šikmá veža v Žiline

Burianova veža patrí medzi dominanty Žiliny. Len nedávno ju sprístupnili verejnosti, aby si ľudia mohli vychutnať výhľad na mesto z výšky, meria štyridsaťšesť metrov. Je však zaujímavá aj z iného hľadiska.

Mnohí Žilinčania, ale i návštevníci tohto mesta si to všimli. Keď sa na Burianovu vežu riadne zadívate, pôsobí, že je naklonená.“

Anketa

Opýtaná 1: „Doprava ide, nie?“

Opýtaný 2: „Dol'ava je naklonená.“

Iveta Marešová, redaktorka: „Predstavitelia cirkvi ju využívajú na liturgické účely. Uvedomujú si, že táto veža uprostred mesta je zaujímavá i pre turistov. Preto je pre nich prvoradá, aby bola bezpečná.“

Zdeno Pupík, hovorca Žilinskej diecézy: „A ak je tam nejaká turistická zvláštnosť, tak sme len veľmi radi. Vieme, že na Slovensku existuje viacero takýchto naklonených veží.“

Iveta Marešová, redaktorka: „Pamiatkári sa o údajnej odchýlke dozvedeli len nedávno. Podľa ich slov mohla vzniknúť už na začiatku výstavby v polovici šestnásteho storočia. Pripúšťajú, že dôvod môže byť aj inde.“

Miloš Dudáš, riaditeľ KPÚ Žilina: „Je možné, že tento základ, alebo tá hmota základu nejakým spôsobom pracuje, možno vplyvom nejakej stavebnej činnosti, nedávno realizovanej stavebnej činnosti.“

Pavol Čorba, hovorca mesta: „Mesto Žilina nemá v stavebnej dokumentácii, ani v statickom posudku informáciu o tom, že by táto veža mala byť naklonená. Domnievame sa, že ide o nejaký optický jav.“

Iveta Marešová, redaktorka: „No a aby bolo jasné, či je naklonená alebo nie, vyšliapali sme hore a urobili sme si vlastnú kontrolu. Podľa nášho amatérskeho testu sa veža trošičku nakláňa. Podstatné ale je, že podľa odborníkov nehrozí nebezpečie, že by mohla spadnúť.“

Opýtaný 3: „Budeme mať šikmú vežu, ako v Pise.“

TV JOJ, 07/12/2013

Na Slovensku chýba tolerancia ľudských práv

Na Slovensku v súčasnosti chýba tolerancia ľudských práv. Zhodli sa na tom šéf diplomacie Miroslav Lajčák a predseda parlamentného výboru pre ľudské práva a národnostné menšiny Rudolf Chmel. Na národnej konferencii pri príležitosti Medzinárodného dňa ľudských práv skonštatovali, že výsledkom nerešpektovania práv iných sú viaceré súčasné problémy v spoločnosti. To, že slovenskí biskupi v pastierskom liste ostro zaútočili na politiku rodovej rovnosti a to, že v Banskobystrickom samosprávnom kraji zvíťazil Marian Kotleba, je len vraj priamym dôkazom zlyhávania dodržiavania ľudských práv.

Miroslav Lajčák, minister zahraničných vecí: „Uplynulé týždne a mesiace práve tolerancie v sebe veľa nemali.“

Redaktorka: „Či sú to nespokojní Rómovia alebo katolíci, všetci majú pocit, že ich základné ľudské práva nie sú tolerované. Prejavom je aj to, že len za posledné mesiace vznikli viaceré masové akcie.“

Dagmar Horná, vysokoškolský pedagóg, predsedníčka Olympiády ľudských práv: „Ide o priamy dôsledok podceňovania všetkých týchto komponentov demokracie.“

Redaktorka: „Podľa Rudolfa Chmela dnešný nesystémový prístup vlády, rovnako ako neriešenie kľúčových problémov, či obchádzanie viditeľných káuz, túto situáciu iba zhoršuje.“

Rudolf Chmel, predseda Výboru NR SR pre ľudské práva: „Tam, kde sa prestanú dodržiavať ľudské práva, tam, kde sa začnú vytvárať kategórie osobitných takpovediac ľudí, ktorí majú nejaké nadpráva, alebo naopak, ktorí majú deficit práv, tak tam vzniká tá základná nespravodlivosť, to porušenie ľudských práv.“

Miroslav Lajčák: „Ja napriek tomu, že Slovensko ako moderná európska krajina je súčasťou všetkých medzinárodnoprávných dohôd, ale realita často vyzerá inak.“

Redaktorka: „Miroslav Lajčák sa s odborníkmi na záver zhodli, že Slovensko má z pohľadu ľudskoprávnej politiky pred sebou ešte veľa práce. Napríklad v zásadnom zlepšení všeobecnej vymožitelnosti práva a v zavedení systémového vzdelávania a výchovy v oblasti ľudských práv.“

Timea Cimermanová, STV 1,10/12/2013

Liberalizácia interrupcií neprešla

Európske ženy nebudú mať právo na bezplatnú antikoncepciu, alebo na potrat. Správu, ktorá hovorila aj o sexuálnej výchove na školách, europoslanci odmietli schváliť. Podľa jej zástancov sa v Európe zvýši vysoký počet mladistvých matiek. Podľa odporcov by sa do toho Únia nemala starať.

Kým europoslanci hlasovali, pred Európskym parlamentom sa protestovali. Aktivisti demonštrovali proti potratom a za právo na život. Hlavný dôvod, prečo portugalská europoslankyňa Edite Estrelová pripravila správu o reprodukčnom zdraví, bol nárast počtu mladých, aj dvanásťročných mamičiek v Únii. Hovorí v nej o rovnakom a slobodnom prístupe žien k antikoncepcii, či k potratom. Správa o reprodukčnom zdraví neprešla veľmi tesne - o sedem hlasov. Nepodporili ju ani všetci socialisti. Práve z ich tábora táto kontroverzná iniciatíva vzišla. V pléne preto nechýbali emotívne reakcie.

Edite Estrelová, predkladateľka správy: „Lutujem, že len niekoľko málo z vás dokázalo premôcť vaše pokrytectvo, ktoré je silnejšie ako legitímne práva žien. Nebudem ticho, ja sa nebojím.“

Peter Majer, redaktor: „Namiesto pôvodnej správy poslanci odhlasovali

náhradné uznesenie, podľa ktorého sú za sexuálnu, či rodičovskú výchovu zodpovedné členské štáty.“

Anna Záborská, europoslankyňa (KDH): „Táto správa žiadala právo na potrat uznať ako ľudské právo. Väčšina parlamentu si uvedomila, že táto správa v zásadných veciach porušuje princíp zvrchovanosti členských štátov.“

Peter Majer, redaktor: „Jej kolegyňu Katarínu Neved'alovú neprijatie správy mrzí. Tvrdí, že Únia prišla o šancu urobiť niečo pre mladých ľudí.“

Katarína Neved'alová, europoslankyňa (Smer-SD): „Mladí ľudia by mali mať možnosť získať informácie, keďže vieme, že stále rodičia sa istým spôsobom hanbia o tom hovoriť, učiteľia nemajú na to možno dostatočné vzdelanie, je to taká téma, ktorá je u nás veľmi tabu, ale je potrebné o nej hovoriť, pretože len tak môžeme zabrániť tomu, že naozaj deti budú mať deti. Tomu, čo sa stáva na Slovensku stále častejšie.“

Peter Majer, redaktor: „Aj keby poslanci pôvodnú správu schválili, pre členské štáty by mala iba nezáväzný charakter.“ STV 1, 10/12/2013

Europoslanci kontroverznú správu odmietli

Európske ženy nebudú mať právo na bezplatnú antikoncepciu, či potrat. Správu, ktorá hovorila aj o sexuálnej výchove na školách, europoslanci odmietli. Podľa jej zástancov sa v Európe zvýši už aj tak vysoký počet mladistvých matiek. Jej odporcovia tvrdia, že sú to veci, do ktorých by Únia nemala zasahovať. Nárast počtu mladých aj dvanásťročných mamičiek v Únii. To bol hlavný dôvod, prečo portugalská europoslankyňa Edite Estrelová pripravila správu o reprodukčnom zdraví. Hovorí v nej o rovnakom a slobodnom prístupe žien k antikoncepcii, či k potratom. Správa napokon neprešla tesne, o sedem hlasov. Namiesto toho poslanci odhlasovali náhradnú správu, podľa ktorej sú za sexuálnu, či rodičovskú výchovu zodpovedné členské štáty. Europoslankyňa Anna Záborská: „Táto správa žiadala právo na potrat uznať ako ľudské právo. Väčšina par-

lamentu si uvedomila, že táto správa v zásadných veciach porušuje princíp zvrchovanosti členských štátov.“

Peter Majer, redaktor: „Jej kolegyňu Katarínu Neved'alovú neprijatie správy mrzí. Tvrdí, že Únia prišla o šancu urobiť niečo pre mladých ľudí.“

Katarína Neved'alová, europoslankyňa: „Mladí ľudia by mali mať možnosť získať informácie, keďže vieme, že stále rodičia sa istým spôsobom hanbia o tom hovoriť, učiteľia nemajú na to možno dostatočné vzdelanie, je to taká téma, ktorá je u nás veľmi tabu, ale je potrebné o nej hovoriť, pretože len tak môžeme zabrániť tomu, že naozaj deti budú mať deti. Tomu, čo sa stáva na Slovensku stále častejšie.“

Peter Majer, redaktor: „Aj keby poslanci pôvodnú správu schválili, pre členské štáty by mala iba nezáväzný charakter.“ Rádio Slovensko, 10/12/2013

Rok ovládol pápež chudobných

Magazín Time vybral najvýznamnejšiu osobnosť roka. Je ňou nový pápež František

Chce chudobnú cirkev, hovorí o právach žien a rozvodoch. František plánuje reformu cirkvi.

Kto som ja, aby som súdil? Je júl tohto roku a nový pápež František, ešte pred pár mesiacmi argentínsky kardinál Jorge Mario Bergoglio, odpovedá na otázku novinára, čo si myslí o homosexualite. No homosexualita je iba jedna z tém, ktoré z rímskeho biskupa, prvého z Latinskej Ameriky i z Argentíny, prvého Františka a prvého jezuitu v histórii rímskokatolíckej cirkvi urobili osobnosť roka podľa amerického magazínu Time. Nový pápež chudobných, formálne prvý medzi rovnými v Ríme, je pontifik, ktorý rozpráva o postavení žien v cirkvi i o právach rozvedených na sväté prijímanie. Jeho predchodca Benedikt XVI. pritom stále žije.

Prvý František

V roku 2005 po smrti obľúbeného Jána Pavla II. patril Bergoglio medzi papabili, favoritov na pápeža. V konkláve však vyhral Benedikt XVI. a argentínsky kardinál voliteľ sa vrátil do svojej krajiny. Pred dvomi rokmi, keď mal dovŕšiť vek 75 rokov, poslal pápežovi svoju formálnu rezignáciu, ktorá sa od úradujúceho arcibiskupa v takomto prípade očakáva. Syn príst'ahovalca z Talianska a Argentínčanky sa plánoval utiahnuť do ústrania. Lenže jedenásteho februára tohto roku prišla správa: nemecký pápež Benedikt XVI., Joseph Ratzinger, sa rozhodol vrátiť k svojmu civilnému menu. Po šiestich storočiach pápež abdikoval a Bergoglio sa znovu vybral

do Ríma. Skončil ako prvý pápež František. „To, čo ho robí takým dôležitým, je rýchlosť,“ píše vo svojom zdôvodnení týždenník Time. „Rýchlosť, s akou si získal milióny priaznivcov, ktorí už prestali veriť v cirkev.“ František už na balkóne Svätopeterskej baziliky odmietol honosné symboly svojho postavenia, vrátil sa do hotela spolu s kardinálmi a zaplatil zaň účet.

Cirkev z ulíc

„Za deväť mesiac v úrade sa stal stredobodom kľúčových debát súčasnosti,“ píše Nancy Gibbová z amerického magazínu. „Diskusii o bohatstve a chudobe, spravodlivosti a práve, o globalizácii či o postavení žien.“ Nový pápež sa pritom netají svojou kritikou kapitalizmu a rozloženia bohatstva vo svete. A cirkev chce vrátiť naspäť do ulíc, obzvlášť medzi chudobných. No kým jeho výroky o postavení biskupov poburujú najtvrdších konzervatívcov, František sa už pustil do reformy Vatikánskej banky, ktorá v októbri zverejnila prvý raz svoju správu o hospodárení. Po viac ako storočí. „Chcem cirkev doráňanú, odretú a špinavú, pretože je vonku na uliciach,“ napísal nedávno Bergoglio, ktorý si zvolil meno po zakladateľovi žobráveho rádu z Assisi. „Radšej ako cirkev nezdravo sebaistú.“ Podľa Time už pápež túto reformu odštartoval.

Tomáš Prokopčák, SME 12/12/2013

Osobnosti roka

- Cenu TIME udeľuje od roku 1927, tri razy ju dostal pápež.
- V roku 1962 magazín ocenil Jána XXIII. za Druhý vatikánsky koncil.
- Pápež Ján Pavol II. bol osobnosťou roka 1994.

Zákon o interrupciách meniť nemienia

Minister vnútra Robert Kaliňák povedal, že pri interrupciách sa v slovenskom zdravotníctve nezavádzajú žiadne zmeny a v platnosti zostáva doterajší model. Odpovedal na otázku konzervatívneho opozičného poslanca Richarda Vašečku z OĽaNO, ktorý sa pýtal na kroky vlády v prospech ochrany nenarodených detí. Podľa ministra sa vláda snaží zlepšovaním podmienok pre rodiny vytvárať takú atmosféru, aby sa ženy slobodne rozhodli priviesť dieťa na svet. Pripomenul, že od začiatku 90. rokov počet interrupcií u nás klesol o 83 percent.

(tasr) SME, 12:12.2013

Osobnosť roka je pápež s menom skromného svätca

Stačilo mu iba deväť mesiacov, aby výnimočne zmenil tón, vnímanie a zameranie Vatikánu, ktorý je baštou stoviek miliónov katolíkov na celom svete. Americký časopis Time v tomto duchu vysvetlil, prečo vybral pápeža Františka za osobnosť roka 2013. „Je superhviezdou pripravenou zmeniť miesto, kde sa zmena meria stáročiami,“ zdôraznil týždenník v narážke na to, že Vatikán často nedokáže kráčať s dobou. Time každoročne zverejňuje osobnosť roka podľa toho, že ide o človeka, ktorý mal v poslednom čase najväčší vplyv na svete. Pred Františkom tento prívlastok priradil dvom pápežom - Jánovi XXIII. v roku 1964 a Jánovi Pavlovi II. v roku 1994. Americký týždenník pripomenul, že súčasný pápež prijal meno skromného svätca Františka z Assisi. „Bol chudobný muž, tak ako chceme, aby cirkev slúžila chudobným,“ poznamenal o výbere svojho mena rodák z Argentíny, keď ho v marci tohto roku zvolili za novú hlavu katolíckej cirkvi. Pápež František sa stal symbolom lepších časov pre veriacich, naznačil Time. „Dôležitá je rýchlosť, akou si získal milióny ľudí, ktorí už prestávali vkladať nádej do katolíckej cirkvi,“ nazdáva sa týždenník. Time si váži, že František sa zameriava na tých, čo najviac potrebujú pomoc alebo slová útechy: „Cirkev by nemala byť zrkadlom Ríma, ale zrkadlom chudobných.“ Časopis podotkol, že pápež vie dobre narábať s médiami. Pripomenul, ako sa nechal fotografovať, keď umýval nohy odsúdeným alebo objímal muža so znetvorenou tvárou. František nepochybne priniesol do Vatikánu nové pohľady. Na adresu tradične prísneho postoja k potratom, antikoncepcii a tiež názorov na gejov a lesby nedávno povedal, že cirkev by mala prejaviť viac milosrdenstva. „Raz sa ma niekto provokatívne opýtal, či schvaľujem homosexualitu. Reagoval som otázkou, aby mi povedal, či Boh, keď sa pozerá na gejov, schvaľuje existenciu tohto človeka s láskou, alebo ho odmieta a odsudzuje,“ povedal František v jednom rozhovore.

čap, čtk, Reuters, Pravda 12/12/2013

Adventná mozaika

Dnes píše František Guldan

Pomníky, ich obsah i umiestnenie u nás ukazujú na nemohúcnosť v tom, čomu a komu vlastne stavať tieto symboly úcty. Sochy vztyčovali svätcom, tí boli mučeníkmi za svoju vieru a predstavujú pestrú galériu mravoučných príkladov. Sú tam chudáci i panovníci, deti i ženy. Alebo stavali morové stĺpy ako vďaka za koniec epidémií. Bolševizmus dosadzoval do násilne vyprázdneného priestoru svoje idoly: diktátorov, krutovládov, vrahov nevinných ľudí s odlišným názorom. Počut' o pamätníku k novembri 89. Ktovie, kam s ním a o čom bude. Lebo ak nie o úcte k obetiam fašizmu a komunizmu, čo slobodné Slovensko vtedy odsúdilo, tak potom komu a o čom? Na Námestí slobody stál pomník (1994) obetiam dvoch totalít v podobe stély zakončenej s'atou hlavou sv. Jána Krstiteľa na podnose. Ako univerzálny symbol akejkol'vek vládnucej svojvôle. Ale – minul sa. Pri gotickom Kostole sv. Juraja v rovnomennom meste je náhrobník s týmto textom: P. EM. Jozef Cubínek, OFM, miestny duchovný správca od r. 1965. Zomrel rukou vraha 31. dec. 1965 ako 53-ročný. Ján Krstiteľ je prorocká osobnosť, syn židovského kňaza Zachariáša a jeho manželky Alžbety, príbuznej Panny Márie. Pôsobil pri rieke Jordán, krstil a vyzýval na pokánie, a tak pripravoval cestu na príchod Kristov. Je to práve tento predvianočný čas. Čas na hlbšie zamyslenie. Bohužiaľ, nemáme celkom jasno v tom, čo je to bolševizmus a čo je to katolícka, t. j. všeobecná cirkev. A zdanlivo to ani netreba. Dovoľte dva citáty. Sú z knihy Františka Mikloška o krutých osudoch kňazov, reholí a veriach na Slovensku: Nebudete ich môcť rozvrátiť. M. R. Štefánik píše z Ruska do Prahy (1918): „Bolševizmus, to nie je len filozofická orientácia, ale chorobný prejav a apokalyptický chaos, v ktorom sa hrubo a náhodne prejavujú najnižšie ľudské pudy. Bolševickí vodcovia sú autokrati v najhroznejšom zmysle slova. Koketovať s bolševickými smermi rovnalo by sa opustiť cestu zdravého rozumu.“ Gustáv Husák píše Do Moskvy

Rokovanie NR SR

Podme sa najskôr pozrieť do parlamentu. Rozpočtovú tému popoludní nahradila hodina otázok na členov vlády. Za neprítomného premiéra odpovedal minister vnútra Robert Kaliňák. Ten reagoval na otázku opozičného poslanca. Čoho sa týkala, tak to už povie Ľuba Oravová, ktorá sleduje dianie v parlamente.

Naživo (NR SR):

Tak hneď prvá otázka na premiéra bola otázka od opozičného poslanca z klubu OĽaNO Richarda Vašečku, no a ten sa pýtal na kroky vlády v oblasti, na ktoré poukázal nedávny pastiersky list biskupov Slovenska, ktorí žiadali aj politikov, aby tradičná rodina bola chránená, aby neplatila kultúra smrti a zároveň opozičný poslanec žiadal aj informáciu o ďalších krokoch vlády v súvislosti s Pochodom za život. No a podpredseda vlády, minister vnútra Robert Kaliňák odpovedal za premiéra a povedal, že v tejto oblasti Slovensko robí, alebo sa zameriava na postavenie tehotných žien a vôbec na dodržiavanie ľudských práv cez rôzne zákony, cez ochranu v pracovnoprávných vzťahoch, alebo aj v ďalších sociálnych témach. Podľa neho ten súčasný stav je dostatočný. No a zároveň reagoval aj na konkrétne iniciatívy, ktoré z niektorých ministerstiev boli podniknuté.

Robert Kaliňák (Smer-SD), minister vnútra: „Vláda Slovenskej republiky sa dlhodobo zlepšovaním podmienok pre rodiny snaží vytvárať takú atmosféru, aby sa ženy slobodne rozhodli priviesť deti na svet. O tomto svedčí aj neustále klesajúci trend umelých prerušení tehotenstva o 83% oproti začiatku 90. rokov. Na ministerstve zdravotníctva sa nedávno uskutočnilo stretnutie aj so zástupcami Konferencie biskupov Slovenska. Dostali ubezpečenie, že v slovenskom zdravotníctve sa nezavádzajú pri umelom prerušení tehotenstva žiadne zmeny a v plat-

nosti je doterajší model fungovania. Nedávny pastiersky list Konferencie biskupov Slovenska, ktorý v otázke spomínate, vyvolal rôzne reakcie v celej slovenskej spoločnosti. V demokratickej spoločnosti je legitímne, že každý môže slobodne a beztrese vyjadriť svoj názor v rámci platných zákonov. Obsah listu určený prevažne veriaciim katolíckej cirkvi nemienim detailne rozoberať, nakoľko je vyjadrením tradičných morálnych kresťanských hodnôt, ktoré sú charakteristické a typické pre katolícku morálku.“

Ľuba Oravová, reportérka TA3: „No a to samozrejme boli slová, ktoré prečítal za premiéra Roberta Fica minister vnútra Robert Kaliňák, ktorý vzápätí dodal aj svoj vlastný pohľad, svoj vlastný názor napríklad na Pochod za život, na ktorom sa zúčastnili tisíce ľudí. Nech sa páči.“

Robert Kaliňák (Smer-SD), minister vnútra: „Spomínali ste Pochod za život v Košiciach, i keď Dúhový Pride mal pomerne širšiu medializáciu. Myslím, že početnosť a masovosť obidvoch akcií asi naznačila, ktoré hodnoty sú pre Slovensko možno dôležitejšie.“

Ľuba Oravová, reportérka TA3: „Takže aj takáto bola reakcia v súvislosti s pastierskym listom, alebo aj s otázkou ochrany práv žien a detí. V každom prípade teraz ešte tá hodina otázok a odpovedí pokračuje, ale už o malú chvíľu po skončení tejto hodiny otázok by sa poslanci mali dostať k hlasovaniu o rozpočte na budúci rok. Tento rozpočet včera poslanci uzavreli s tým, že opozícia podrobila rozpočet ostrej kritike, naopak Peter Kažimír ho v záverečnom slove obhajoval. Na to hlasovanie si počkáme, ale ako sme vás už niekoľkokrát informovali, Smer má pohodlnú väčšinu, takže Slovensko bude mať rozpočet, ktorý pripravil minister financií Peter Kažimír.“ TA3, 12/12/2013

(1945), o pláne, čo s cirkvou, keď strana získa moc: „Ostré zásahy do katolíckych ustanovizní (semináre, školy, tlač, spolky), ktoré sú semeniskom protidemokratickej koncepcie a protidemokratického vplyvu na široké masy.“ A potom popravy,

väznenia, mučenia, tábory, prenasledovanie príbuzných. Apropos. Hviezdny veniec na modrej vlajke Európy je atribútom Panny Márie. Nečudo, zakladatelia si boli vedomí kresťanských základov európskej civilizácie. SME 11/12/2013